

Міністерство освіти і науки молоді та спорту України
Державний вищий навчальний заклад
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“Основи гірничого виробництва”**

*освітньо-професійної програми підготовки
напряму 6.050301 Гірництво*

Видання офіційне

Дніпропетровськ
Державний ВНЗ «НГУ»
2012

Міністерство освіти і науки молоді та спорту України
Державний вищий навчальний заклад
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Програма навчальної дисципліни

«Основи гірничого виробництва»

Галузь знань – 0503 Розробка корисних копалин

Напрямок підготовки – 6.050103 Гірництво

Освітньо-кваліфікаційний рівень - бакалавр

Кваліфікація - 2147.2 Фахівець в галузі гірництва

ПОГОДЖЕНО

Голова методичної комісії
Державного ВНЗ «НГУ» за
напрямом 6.050301 Гірництво

_____ В.І. Бондаренко

” ____ ” _____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ П.І. Пілов

” ____ ” _____ 20__ р.

ПОГОДЖЕНО

Директор науково-методичного
центру НГУ

_____ В.О. Салов

” ____ ” _____ 20__ р.

Керівник розробки

_____ М.В. Несвітайло

” ____ ” _____ 20__ р.

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

кафедрою відкритих гірничих робіт ДВНЗ «НГУ»

2. ВВЕДЕНО

вперше

3. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Несвітайло Микола Володимирович, к.т.н., доцент кафедри відкритих гірничих робіт

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

1. Вступ

Цей стандарт є складовою стандартів вищої освіти вищого навчального закладу.

Програма навчальної дисципліни - нормативний документ, який складається вищим закладом освіти на підставі освітньо-професійної програми

Навчальна дисципліна визначає сукупність модулів, що підлягає підсумковому контролю. Модуль – задокументована сукупність змістових модулів, що реалізується певними видами навчальних занять з визначеними цілями (лекції, лабораторні, практичні, семінарські тощо). Змістовий модуль – сукупність навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові та подана в освітньо-професійній програмі підготовки фахівців (ОПП).

Програма навчальної дисципліни розробляється на весь період реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму 050301 **Гірництво**.

Робоча програма створена на базі стандарту вищого навчального закладу СВО НГУ ПД-10.

2. Галузь використання

Стандарт поширюється на факультети та кафедри НГУ України, які ведуть викладання дисципліни «Основи гірничого виробництва» бакалаврам з гірництва.

Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати студент;
- перелік змістовних модулів та інформаційну базу (навчальні елементи), яка опосередковує освітні та професійні уміння за вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази;
- рівень засвоєння знань, що необхідний та достатній для опанування умінь кваліфікації бакалавра з гірництва за вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики;
- вимоги до атестації якості освітньої та професійної підготовки бакалаврів;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

3. Нормативні посилання

2.1. Закон України «Про вищу освіту».

2.2. ДК 003-95 Державний класифікатор професій.

2.3. ДК 009-96 Державний класифікатор видів економічної діяльності.

2.4. Освітньо-професійна програма вищої освіти за професійним спрямуванням 0903 “Гірництво”.

2.5. Постанова Кабінету Міністрів України №507 від 24 травня 1997 р. «Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями».

4. Базові дисципліни

1. Вища математика; 2. Фізика; 3. Нарисна геометрія та інженерна графіка; 4. Геологічний цикл дисциплін; 5. Геодезія.

5. Дисципліни, які забезпечуються

1. Технологія підземної розробки родовищ; 2. Руйнування гірських порід; 3. Відкриті гірничі роботи; 4. Транспортні системи гірничих підприємств; 5. Спорудження гірничих виробок; 6. Аерологія; 7. Маркшейдерська справа; 8. Стаціонарні машини; 9. Збагачення корисних копалин; 10. Безпека життєдіяльності; 11. Гірничі машини; 12. Основи охорони праці.

6. Обсяг дисципліни

Загальний обсяг – 144 академічні години (4 кр. ЕСТЗ).

Лекції – 40 академічних годин.

Самостійна робота – 104 академічні години

7. Компетенції та змістові модулі

№ п/п	Компетенції (з використанням матеріалу змістових модулів студент повинен уміти)	Змістові модулі
1	<p>Доречно використовувати гірничі терміни і дотримуватися гірничої термінології;</p> <p>Класифікувати тип родовища в залежності від природних факторів;</p> <p>Оцінити запаси корисної копалини в межах родовища;</p> <p>Класифікувати корисні копалини по признаку використання в народному господарстві;</p> <p>Розуміти задачі маркшейдерської служби при обслуговуванні гірничих робіт;</p> <p>Класифікувати виїмка-навантажувальне і бурове обладнання;</p> <p>Вибрати тип транспорту для переміщення вантажів;</p> <p>Аналізувати умови застосування розкривних виробок та їх параметри;</p> <p>Класифікувати системи підземної розробки;</p> <p>Класифікувати системи відкритої розробки і способи відвалоутворення;</p> <p>Розуміти особливості розробки розсипних родовищ, родовищ природного каменю та гранітів;</p> <p>Орієнтуватися в основних процесах збагачення корисних копалин;</p>	<p style="text-align: center;">Лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні відомості про гірниче виробництво. 2. Основні етапи освоєння родовищ корисних копалин. 3. . Складові технології розробки родовищ. 4. Переміщення вантажів при гірничих роботах. 5. Маркшейдерське обслуговування гірничих робіт . 6. Гірничі машини та обладнання. 7. Загальні відомості про системи розробки підземним способом. 8. Загальні відомості про системи розробки відкритим способом. 9. Особливості розробки розсипних родовищ. 10. Збагачення корисних копалин. 11. Розробка родовищ природного каменю та гранітів. 12. Складові технології підводної розробки родовищ із dna річок, морів та океанів.

8. Позначення фізичних величин

$V_{ПШ}$ – об'єм корисної копалини, м^3 ;

ρ – щільність гірничих порід, $\text{т}/\text{м}^3$;

$V_{СК}$ – об'єм скального розкриву, м^3 ;

α – кут нахилу покладу корисної копалини, град;

$\beta_{СР}$ – середній кут погашення борта кар'єра, град;

$B_{Д}$ – ширина покладу корисної копалини, м;

$L_{Д}$ – Довжина покладу корисної копалини, м;

$V_{ГМ}$ – об'єм гірничої маси, м^3 ;

$K_{Г}$ – граничний коефіцієнт розкриву, $\text{м}^3/\text{м}^3$;

$H_{К}$ – кінцева глибина кар'єру, м.

9. Форма підсумкового контролю

Нормативна форма підсумкового контролю – екзамен.

Модульний контроль здійснюється через оцінювання рівня сформованості компетенцій, що визначені у даному стандарті.

Підсумковий контроль здійснюється без участі студента на підставі результату лекційного модульного контролю через визначення середньозваженого балу.

Самостійна робота з підготовки до контрольних заходів здійснюється за методичними рекомендаціями.

Інформаційне забезпечення дисципліни приведено нижче.

Зміст інформаційного забезпечення має відповідати програмі інтегрованої дисципліни в повному обсязі.

Методичне забезпечення повинне відповідати стандарту вищої освіти Національного гірничого університету «СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138с.»

Викладач повинен забезпечити вільний доступ студента до матеріалів інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій лекційних модулів мають бути подані у вигляді ситуаційних вправ.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N – правильно виконані істотні операції рішення,
 P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

- “відмінно” - $K_3 > 0,9$;
- “добре” - $K_3 = 0,8 \dots 0,9$;
- “задовільно” - $K_3 = 0,7 \dots 0,8$;
- “незадовільно” - $K_3 < 0,7$.

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинних стандартів.

10. Відповідальність за якість викладання

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-технічного забезпечення несе завідувач кафедри.

11. Рекомендована література

1. Основи гірничого виробництва: Навчальний посібник/ М.Т.Бакка, А.С.Лягутко, Г.Д.Пчолкін. – Житомир: ЖІТІ, 1999. – 430с.
2. Томаков П.И., Наумов И.К. Технология, механизация и организация открытых горных работ. Учебник для вузов. – М.: Недра, 1986. – 312с.
3. Некрасовский Я.Э., Колоколов О.В. Основы технологии горного производства. Учебник для вузов. – М.: Недра, 1981.-209с.
4. Килячков А.П. Технология горного производства: Учеб. Для вузов. – 4-е изд. перераб. и доп.-М.: Недра, 1992. –415с.
5. Мельников Н.В. Краткий справочник по открытым горным работам. – М.: Недра,-414с.
6. Килячков А.П. Брайцев А.В. Горное дело. – М.: Недра, 1990.-432с.